

Geachte lezer,

Het legaliseren van prostitutie heeft in de afgelopen twintig jaar niet tot de gewenste resultaten geleid. Het is daarom goed dat de Wet Regulering Sekswork op de agenda gezet wordt. Nog steeds zijn er veel misstanden in de prostitutie. Veel mensen die in de prostitutie werken hebben nog altijd te maken met geweld, verkrachting en een verhoogd risico op PTSS als gevolg daarvan. Het is dan ook goed dat er kritisch gekeken wordt naar welke mensen in de prostitutie kunnen en mogen werken. Met het invoeren van een vergunningsplicht wordt getracht meer zicht te krijgen op wie er in deze industrie werkt en wie daar ook geschikt voor wordt geacht. Wij staan hier volledig achter, maar zien echter nog wat haken en ogen aan deze wet. Daarom willen we toch een reactie geven op dit wetsvoorstel.

Minimumleeftijd

Een minimumleeftijd van 21 jaar om in de prostitutie te mogen werken is ons inziens een goed idee. Het brein van een 18-jarige is nog volop in ontwikkeling. Nog los van de vraag of men op die leeftijd een weloverwogen keuze voor de prostitutie kan maken, moet in acht genomen worden dat traumatische gebeurtenissen op die leeftijd een grotere impact hebben dan wanneer de hersenen volledig ontwikkeld zijn. Mensen die in de prostitutie werken hebben op grote schaal te maken met traumatische gebeurtenissen.

Dit blijkt uit cijfers over de prevalentie van de symptomen van een posttraumatische stressstoornis onder mensen die in de prostitutie werken. Over de precieze cijfers zijn onderzoekers verdeeld: deze variëren van 23% tot 68%.¹ Desondanks gaat het om percentages die zeer hoog zijn. Ter vergelijking: PTSS komt voor bij 20% van de Amerikaanse veteranen die in Irak of Afghanistan gediend hebben.² Het is goed dat met een leeftijdsverhoging jongeren in bescherming genomen worden, en dat er kritischer gekeken wordt naar welke mensen in dit werkveld actief kunnen zijn. Dit willen we dan ook alleen maar aanmoedigen.

Illegaliteit

In de reacties op de consultatie lezen we regelmatig de angst voor toename van illegale prostitutie terug. Die angst delen we. Mannen of vrouwen die bijvoorbeeld lager begaafd zijn of de Nederlandse taal niet (goed) beheersen zullen veel moeite hebben met het aanvragen van een vergunning. Het gevaar bestaat dat veel van de mensen wiens vergunningsaanvraag niet wordt goedgekeurd of later wordt ingetrokken in de illegale prostitutie belanden. De kans dat een vergunningsplicht illegale prostitutie in de hand werkt moet dan ook niet worden onderschat.

¹ A.L. Daalder et. al, 'The Severity of Childhood Abuse and Neglect in Relationship to Post-Traumatic Stress Disorder Among Female Sex Workers in the Netherlands', *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 22 (2013) 9, 935-949, aldaar 944; M. Farley, 'Risks of Prostitution: When the Person Is the Product', *Journal of the Association for Consumer Research* 3 (2018) 1: 97-108

² C. R. Marmar, *Biomarkers for PTSD in Female Iraq and Afghanistan Veterans*, New York University School of Medicine New York United States (2015), (via: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/1003002.pdf>); Seal et al. 'Getting beyond "Don't ask; don't tell": an evaluation of US Veterans Administration postdeployment mental health screening of veterans returning from Iraq and Afghanistan', *Am J Public Health* 98 (2008), 714-720

Die kans moet echter geen reden zijn om de wet dan maar niet in te voeren. In verschillende reacties lezen we de angst voor willekeur en twijfels aan de kundigheid van ambtenaren. Wij denken echter dat wanneer een persoon ongeschikt wordt geacht voor een carrière in de prostitutie dit niet voor niets is.

We willen er wel voor pleiten dat er aandacht zal zijn voor de mensen wiens aanvraag voor een prostitutievergunning wordt afgewezen of wiens vergunning later wordt ingetrokken. Het zal hier met name gaan om relatief kwetsbare mensen (de vergunning zal niet zomaar niet verleend worden), en om te voorkomen dat deze mensen in zo'n geval in de illegaliteit terecht komen is het van belang deze mensen te ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld door begeleiding aan te bieden in de vorm van werkcoaches, opleidingen, of andere (re)integratietrajecten. Zo kunnen deze mensen begeleid worden naar een beroep dat ze wel (legaal) kunnen uitvoeren, en voorkomen worden dat ze in de illegale prostitutie belanden.

Criminalisering en verantwoordelijkheid

In een aantal van de reacties op het wetsvoorstel lezen we tevens zorgen over de criminalisering van mensen die in de prostitutie werken. Ook wij maken ons hier zorgen om. Zoals hierboven al genoemd zijn wij van mening dat de mensen wiens aanvraag voor een prostitutievergunning wordt afgewezen of wiens vergunning later wordt ingetrokken hulp moeten krijgen. Het zal hier waarschijnlijk met name gaan om relatief kwetsbare mensen die in veel gevallen gedwongen door ofwel omstandigheden of door een externe partij (daarover hieronder meer) het risico lopen in de illegale prostitutie te belanden. Om deze mensen dan volledig verantwoordelijk en strafbaar te stellen is wat ons betreft dan ook lastig.

Wie wat ons betreft hierin meer verantwoordelijkheid zou mogen krijgen, is degene die seks koopt van iemand die zonder vergunning en dus illegaal in de prostitutie werkt. Op deze manier wordt de verantwoordelijkheid breder gedeeld. Zolang er een markt is voor illegale prostitutie zal het aanbod blijven bestaan. Uit onderzoek blijkt dat wanneer het kopen van seks strafbaar gesteld wordt, dit ook daadwerkelijk afneemt.³ Door het strafbaar stellen van het gebruik van niet-vergunde prostitutie denken wij dat dit doel beter haalbaar is.

Derde partij

Uit dit wetsvoorstel komt tevens naar voren dat alleen de mensen die als derde partij geld verdienen aan *niet-vergunde* prostitutie strafbaar zijn. Wij begrijpen niet waarom mensen überhaupt als derde partij mogen verdienen aan mensen die in de prostitutie werken. Dit werkt uitbuiting door pooiers en loverboys in de hand. Het is positief dat dit in het wetsvoorstel wordt meegenomen, in de zin dat een vergunning niet verleend kan worden wanneer 'het ernstige vermoeden [bestaat] dat de aanvrager gedwongen wordt te werken

³ M. Waltman, *Prohibiting Sex Purchasing and Ending Trafficking: The Swedish Prostitution Law*, Michigan Journal of International Law 133 (2011) 33; K. Roundy, 'Did anyone get it "right"? A Comparison of the Netherlands' and the United States' prostitution-schemes on human trafficking' *Creighton International and Comparative Law Journal* 10 (2019) 1, 103-117, aldaar 116

als prostituee'. Toch zal het voor de beoordelende ambtenaar moeilijk blijven om echt goed in te schatten wanneer dit het geval is.

Als er al een derde persoon nodig is, lijkt het ons verstandig om ervoor te zorgen dat diegene niet meer dan een bepaald percentage van het verdiende geld zal kunnen/mogen innen. We willen jullie vragen kritisch te zijn op de mogelijkheid dat een derde partij geld verdient aan iemand die in de prostitutie werkt.

Concluderend

Het is goed dat er kritisch naar gekeken wordt en aandacht is om de prostitutie veiliger te maken. Het plan om de minimumleeftijd om in de prostitutie te mogen werken te verhogen naar 21 jaar is wat ons betreft een goed idee. We willen u echter wijzen op de gevaren van een vergunningsplicht. Wees erop bedacht mensen niet onbedoeld de illegaliteit in te sturen, en denk nog eens goed over na over wat de rol en verantwoordelijkheid van de 'klant' en van derden is en hoe uitbuiting voorkomen kan worden. Ten slotte willen we u als lezer nog wijzen op het rapport 'Uitgebuit' van het Ministerie van Justitie en Veiligheid⁴: wat ons betreft een goede reminder aan waarom er kritischer gekeken mag worden naar het huidige prostitutiebeleid.

⁴ Ministerie van Justitie en Veiligheid, *Uitgebuit. Verhalen van slachtoffers van mensenhandel* (2019)